

Arbeidsretten – dom.

Tariffbundethet; prosess – atvl. § 18 nr. 2.

Hovedoverenskomsten for kommuner har ulike stillingskoder med ulik avlønning for radiografer og røntgensykepleiere. Norsk Radiografforbund gjorde gjeldende at ulik avlønning var i strid med «likelønnsregelen» i hovedoverenskomstens pkt. 3.6 og ufravikelighetsprinsippet, men fikk ikke medhold. Forbundet var kjent med forskjellen og tok ikke forbehold ved inngåelsen av tariffavtalen; det måtte da anses bundet av hovedoverenskomsten slik den var vedtatt. – Korrespondanse mellom partene kan ikke tre i stedet for forhandlinger. Men forbundet hadde to ganger søkt forhandlinger om tvisten og kunne ikke lastes for at henvendelsene ble uten resultat. Atvl. § 18 nr. 2 var da ikke til hinder for å fremme saken.

Avsagt: 08.03.1990 i sak ARD 1990 38

Saksgang: Sak nr. 31/1989, Inr. 8/1990

Parter: Norsk Radiografforbund (advokat Egil Lagem) mot Kommunenes Sentralforbund (advokat Arne Frønes).

Dommere: Evju, Midtskaug, Friberg, Seim, Holmås, Nielsen og Blom.

I mai 1988 inngikk Norsk Radiografforbund (NRF) tariffavtale med Kommunenes Sentralforbund (KS). Hovedoverenskomsten for kommuner ble gjort gjeldende for tariffperioden 1988–90. Forbundets medlemmer var tidligere bundet av hovedoverenskomsten mellom KS og Kommunalansattes Fellesorganisasjon (KFO), som NRF var tilsluttet inntil 1. januar 1987. Fra 1985 har hovedoverenskomsten hatt forskjellige lønnsstiger for radiografer og for spesialutdannede sykepleiere. Røntgensykepleiere lønnes etter den siste, som gir høyere lønns plassering.

Side 39

Såvel røntgensykepleiere som radiografer arbeider ved røntgenavdelinger ved sykehus.

NRF har gjort gjeldende at den lavere avlønningen av radiografer er tariffstridig blandt annet etter «likelønnsregelen» i hovedoverenskomstens pkt. 3.6. I 1989 søkte forbundet å føre tvisteforhandlinger med KS om spørsmålet. Deretter har NRF bragt tvisten inn for Arbeidsretten med påstand om at avlønningen av radiografer er tariffstridig, og med krav om fastsettelsesdom for rett til høyere avlønning fra 1. mai 1988.

Sakens nærmere bakgrunn er i korte trekk:

Tidligere ble de aktuelle arbeidsoppgavene ved røntgenavdelinger ved sykehus ivaretatt bare av sykepleiere. Omkring 1970 ble det bygget opp en spesialisert radiograf(røntgenograf)utdannelse. De første radiografene var ferdig utdannet i 1973. Idag er utdannelsen en treårig høyskoleutdannelse som gir grunnlag for offentlig godkjenning som radiograf. – Sykepleierutdannelsen er også en treårig høyskoleutdannelse. Sykepleier med tilleggsutdannelse kan få stilling som «røntgensykepleier». Etter forskrifter av 4. juni 1977 godtas fire måneders teoretisk påbygningskurs for sykepleiere som har gjennomgått ett års spesialutdannelse ved røntgenavdeling, og som har minst to års tjeneste som røntgensykepleier, som grunnlag for offentlig godkjenning som radiograf.

Norsk Radiografforbund ble stiftet i 1973. Forbundet var tidligere tilsluttet KFO, som er medlem i Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS). Med virkning fra 1. januar 1987 gikk NRF ut av KFO/YS og sluttet seg til Akademikernes Fellesorganisasjon (AF). Ved tariffoppgjøret i 1988 inngikk NRF i AFs forhandlingssammenslutning i kommunesektoren, Sammenslutningen av Akademikerforeninger i Kommunene (SAK).

Inntil 1976 ble radiografer lønnet etter hovedoverenskomstens dagjeldende stillingskode 1739 Spesialutdannet sykepleier. Det samme ble røntgensykepleiere. Stillingskoden hadde – og den tilsvarende koden idag har – en merknad som gir den anvendelse for spesialutdannet sykepleier ved blandt annet «operasjons-, anesthesi-, røntgen- og intensivavdeling». – Ved tariffoppgjøret i 1976 ble det opprettet en egen stillingskode, 6564, for «røntgenograf/radiograf».

Avlønningen etter stillingskodene, med lønstrinnplasseringer og ansiennitetsstiger, var

lik for offentlig godkjent sykepleier, spesialutdannet sykepleier og radiograf frem til 1. mai 1985. Ved justeringsoppgjøret i kommunesektoren i 1985 ble det gjennomført endringer for et stort antall stillingskoder og arbeidstagergrupper. Stillingskodene for offentlig godkjent sykepleier og for radiograf var blandt en større gruppe koder for arbeidstagere med treårig postgymnasial utdannelse, som fikk plassering i lønnstrinn 14–19 med topplønn etter 10 år. Stillingskode 7218 for spesialutdannet sykepleier fikk, sammen med endel andre koder, lønnstrinn 14–20 med topplønn etter 10 år, og stillingskodens anvendelsesområde ble noe innskrenket. Endringene ble vedtatt av hovedoverenskomstens parter etter forhandlinger.

Side 40

Stillingskodene er senere blitt regulert noe. Kode 6564 for radiograf har nå lønnstrinn 16–20 med topplønn etter 10 år; kode 7218 for spesialutdannet sykepleier har lønnstrinn 17–22 med topplønn etter 10 år.

I 1985 var NRF, slik det fremgår ovenfor, tilsluttet KFO. Forbundets medlemmer var da bundet av hovedoverenskomsten mellom KFO og KS (da Norske Kommuners Sentralforbund, NKS). På det tidspunkt var de enkelte fylkeskommuner og kommuner tilsluttet NKS parter i overenskomsten. NKS (KS) fikk stilling som arbeidsgiverforening fra 1. januar 1988 og har med virkning fra samme dato trådt inn som overordnet part i overenskomsten på arbeidsgiversiden. Forhandlinger om hovedoverenskomsten føres mellom KS og arbeidstagerorganisasjonene for handlings sammenslutninger, men overenskomsten inngås med de enkelte organisasjoner som parter på arbeidstagersiden.

I desember 1985 reiste KFO søksmål ved Arbeidsretten mot Oppland fylkeskommune om avlønningen av radiografer ved Lillehammer fylkessykehus. KFO gjorde gjeldende at det var i strid med hovedoverenskomstens pkt. 3.6 å lønne radiografer etter kode 6564 når en sykepleierutdannet med «samme arbeidsoppgaver» ble lønnet etter kode 7218. Saken ble hevet etter rettsforlik 25. august 1986, uten at uenigheten om forståelsen av pkt. 3.6 var løst.

Pkt. 3.6 er en del av hovedoverenskomstens fellesbestemmelser og lyder slik:

«Partene er enige om at likt arbeid skal lønnes likt innenfor den enkelte kommune. Herav følger også at det ved fastsettelse av lønninger i overenskomster – uansett organisasjonsforhold – ikke må gis særskilte fordeler til enkelte tjenestemannstillinger eller tjenestemannsgrupper. Se forøvrig Likestillingslovens § 5.

Bestemmelsen tar derimot ikke sikte på noen endring i oppbyggingen av lønssystemene og lønnsregulativene i den enkelte kommune.»

Bestemmelsen skriver seg fra 1955. Den ble tatt inn som en protokolltilførsel til de «alminnelige bestemmelser» i hovedoverenskomsten – da mellom KS' (NKS') forløper Norges Byforbund/Norges Herreds forbund og Norsk Kommuneforbund. Siden har den vært med i alle senere hovedoverenskomster, og ble pkt. 3.6 ved en redaksjonell revisjon av fellesbestemmelsene i 1980. Henvisningen i første ledd siste punktum til likestillingslovens § 5 ble føyet til i 1984. Ellers er ordlyden uendret siden 1955.

Etter at NRF var gått ut av KFO, tok forbundet selv opp forholdet mellom stillingskodene 6564 og 7218 overfor KS. I et brev av 24. februar 1987 bad NRF om et møte etter hovedoverenskomstens pkt. 3.6. Etter det som er opplyst, fikk NRF ikke skriftlig svar på dette, men ble henvist til å avvente en avklaring av spørsmålet om stilling som tariffpart for NRF.

Ved tariffrevisjonen i 1988 fremmet NRF krav om en slik status. Kravet ble tatt opp overfor KS av handlings sammenslutningen,

Side 41

SAK, som holdt forhandlingsmøte med KS om revisjon av hovedoverenskomsten 24. april 1988. Den midlertidige lov om inntekt- og utbyttere regulering av 22. april 1988 nr. 16 – innteksreguleringsloven – var da trådt i kraft. Forhandlingene ble avsluttet samme dag. I en protokolltilførsel til protokollen fra møtet ble NRF godtatt som ett av de forbund hovedoverenskomsten kunne inngås med.

Deretter ble det holdt møte mellom NRF og KS «vedrørende opprettelse av tariffavtale» 18. mai 1988. Protokollen fra dette møtet lyder slik:

«Partene ble enige om følgende:

Hovedoverenskomsten gjøres gjeldende som tariffavtale mellom Norske Kommuners Sentralforbund på den ene side og Norsk Radiografforbund på den andre side for tariffperioden 1.5.88 til

30.4.90.»

I 1989 tok NRF igjen opp spørsmålet om avlønningen av radiografer og røntgensykepleiere med KS. Etter å ha mottatt et brev av 21. juni 1989 om saken, gjorde NRF i brev av 22. juni gjeldende at den ulike avlønning er tariffstridig, og krevet forhandlinger. KS avviste forhandlingskravet «på formelt grunnlag» i brev av 25. juli. NRF skrev da påny til KS 27. juli. I brevet het det blandt annet:

«Fra denne side ser man saken slik at NRF hevder at tariffavtalens lønnsbestemmelser for radiografer er i strid med samme avtales pkt. 3.6, den såkalte likelønnsregelen. Ut fra dette, står man overfor en tvist hvor det er uenighet om en tariffavtales forståelse, nemlig den nærværende avtales pkt. 3.6.

NRF er innstilt på å bringe saken inn for Arbeidsretten dersom man ikke kommer til enighet i forhandlinger.

Jeg tillater meg å vise til arbeidstvistlovens §§ 6 nr. 1 og 18 nr. 2, særlig § 18 nr. 2 stiller krav om at det skal føres forhandlinger mellom partene før stevning uttas. Jeg anser det som åpenbart at dette er bakgrunnen for hovedavtalens pkt. 10.1.

...

Dersom De fortsatt ikke vil akseptere forhandlingskravet, gjøres De her ved oppmerksom på at stevning vil bli uttatt.»

KS svarte på dette ved brev av 3. august 1989. Der redegjorde KS mer utførlig for sitt syn, og avslutningsvis i brevet het det:

«Etter Sentralforbundets vurdering har Norsk Radiografforbund, ved å gi sin tilslutning til Hovedoverenskomsten, akseptert de ulike bestemmelser i avtalen og derved også at det er saklig grunnlag for ulik avlønning av radiografer og røntgensykepleiere, og at dette ikke er i strid med likelønnsregelen.

Som fremholdt i vårt brev av 25.7.89 kan vi ikke se at det foreligger grunnlag for å hevde at det er tvil om hva som er korrekt avlønning av radiografer i gjeldende avtale, og vi kan da vanskelig se at det foreligger en slik tvist som kan søkes løst etter de retningslinjer som er trukket opp i Hovedavtalen. Kravet om forhandlinger må derfor avvises på formelt grunnlag.»

Side 42

NRF har etter dette bragt saken inn for Arbeidsretten ved stevning av 21. september 1989.

Hovedforhandling ble holdt 19. februar 1990. Det ble gitt forklaringer av én representant for hver av partene og avhørt ett vitne.

Saksøkeren, Norsk Radiografforbund, har i det vesentlige anført:

Spørsmålet i saken er om avlønningen av radiografer er i strid med likelønnsregelen i hovedoverenskomstens pkt. 3.6. Subsidiært gjøres det gjeldende at avlønningen strider mot det ulovfestede ufravikelighetsprinsipp.

NRF har en selvstendig tariffavtale med KS, adskilt fra KS' tariffavtaleforhold med andre organisasjoner. NRF kan ikke stille krav og forhandle for andre organisasjoners medlemsgrupper. NRFs tariffavtale er bare bindende for NRFs medlemmer, og forbundet organiserer kun offentlig godkjente radiografer. Det man har akseptert, er fellesbestemmelsene og stillingsregulativet for den gruppe forbundet selv organiserer. Det at alle bestemmelser for ulike grupper er samlet i ett hefte, er en rent praktisk forenkling. Avtaleforholdene i denne sektoren må anses som adskilte; her er det vist til ARD 1986 71. Det som særskilt gjelder for sykepleiere, er ikke en del av NRFs tariffavtale.

Hovedspørsmålet i saken gjelder likelønnsregelen i pkt. 3.6. Den er i realiteten nærmest en avtalefesting av ufravikelighetsprinsippet. Ut fra sin bakgrunn må pkt. 3.6 få anvendelse på forholdet mellom ulike arbeidstagerorganisasjoner og deres tariffavtaler; det er også vist til ordlyden i første ledd annet punktum. Dette må ikke minst gjelde i et tilfelle som her der det for stillingskode 7218 ikke er stillet noe krav om at en røntgensykepleier må ha offentlig godkjennelse som radiograf. Skal likelønnsregelen ha noen selvstendig betydning, må den gjelde nettopp for slike tilfeller som det er tale om her:

Etter pkt. 3.6 første punktum skal likt arbeid lønnes likt. Her er det nettopp «likt arbeid»: Det er ingen reell forskjell i det arbeidet radiografer og røntgensykepleiere utfører. De arbeider ved samme avdeling, med de samme arbeidsoppgaver, følger samme turnus og kan også dele en stilling. Forskjellen i utdanning innebærer heller ikke noen reell forskjell i

kompetansen for det arbeid som skal utføres. Det er vist til dokumentasjonen og forklaringene.

Den saksøktes henvisning til andre stillingskoder med differensiering etter utdanning gjelder stillinger der øket utdanning gir høyere kompetanse for samme arbeid, og er uten betydning her. Tvisten i denne saken gjelder ikke oppbygningen av lønssystemet som sådan. Det bestrides ikke at forskjeller i utdanning i så henseende kan være relevant som grunnlag for ulik avlønning. Men i forhold til pkt. 3.6 kan ulike grupper ikke gis forskjellig lønn når arbeidet er likt, uten at det er begrunnet objektivt i utdanningsforskjeller som har betydning for det arbeidet som utføres. Det er ikke tilfelle her; jfr. anførselene ovenfor. Tvert imot er tilleggsutdanningen for sykepleiere nødvendig for å oppnå den samme kompetansen som radiografer har gjennom sin utdanning.

Når røntgenpsykepleiere lønnes høyere enn radiografer, må det derfor

Side 43

være i strid med pkt. 3.6. Det hevdes ikke at stillingskode 7218 i seg selv er tariffstridig. Koden omfatter også andre kategorier «spesialutdannet sykepleier», som klart har krav på avlønning etter den. Men slik kode 7218 nå er, omfatter den dessuten en yrkesgruppe som også har en egen stillingskode – de røntgenpsykepleiere som har offentlig godkjenning som radiograf – og i tillegg sykepleiere som ikke har slik godkjenning, men arbeider som røntgenpsykepleiere. Det er anvendelsen av stillingskodene som er i strid med tariffavtalen, og etter pkt. 3.6 må radiografer ha krav på å bli lønnet etter kode 7218 slik røntgenpsykepleiere blir.

Subsidiært gjøres det gjeldende at det ulovfestede ufravikelighetsprinsipp må føre til samme resultat. Realiteten – ulik lønn for likt arbeid – er den samme. Ufravikelighetsprinsippet gir grenser for adgangen til å inngå tariffavtaler som avviker fra hverandre; det er vist til Evju, Organisasjonsfrihet, tariffavtaler og streik (1982) s. 200 flg. Det er tariffrettslig urettmessig om en senere tariffavtale avviker fra en tidligere på en måte som fører til reell forskjellsbehandling.

NRF har ikke selv kunnet ta opp spørsmålet tidligere. Inntil 1988 var forbundet bundet av KFOs tariffavtale, også etter utmeldelsen, og kunne ikke selv fremme krav. I 1988 ville KS at tariffavtalen først måtte inngås før noe mer kunne gjøres.

Norsk Radiografforbund har lagt ned denne påstand:

- «1. Avlønningen av radiografer i tariffavtalen mellom Kommunenes Sentralforbund og Norsk Radiografforbund er tariffstridig.
2. Norsk Radiografforbunds medlemmer som faller inn under tariffavtalen mellom Kommunenes Sentralforbund og Norsk Radiografforbund, har krav på avlønning på samme nivå som røntgenpsykepleiere med virkning fra 1. mai 1988.»

Den saksøkte, Kommunenes Sentralforbund, har i det vesentlige anført:

Avlønningen av radiografer og røntgenpsykepleiere er ikke i strid med hovedoverenskomstens pkt. 3.6, og heller ikke i strid med ufravikelighetsprinsippet. For begge er det tale om avlønning i henhold til gjeldende tariffavtale, og forskjellen er saklig begrunnet.

Ved justeringsoppgjøret i 1985 var det ingen tvil om at røntgenpsykepleiere, som tidligere, var å regne som spesialutdannede sykepleiere. Ved dette oppgjøret skjedde det mer omfattende endringer. Alle grupper med treårig postgymnasial utdanning fikk samme lønnsstige. Arbeidstagerne med slik utdanning og tilleggsutdanning som har betydning for arbeidet, fikk en påbygning. Blandt de siste var spesialutdannede sykepleiere. Det er en sentral del av lønssystemet for kommunesektoren at tilleggs- og videreutdanning gir høyere avlønning. Dette er innebygget i tariffavtalene for flere stillingsgrupper; det er vist til hovedoverenskomstens stillingskoder for miljøterapeuter, førskolelærere og landbruksvikarere. Avtaleverket og lønssystemene er basert på at tilleggsutdanning gir lønsmessig uttelling selv om det arbeidet

Side 44

som utføres, er det samme. En endring av plasseringen for en gruppe vil da også ha betydelige konsekvenser for oppbygningen av lønssystemene; hvis én treårig utdanningsgruppe flyttes, rokkes det felles prinsipp systemet bygger på.

For innplassering i kode 7218 som røntgenpsykepleier stilles det etter tariffavtalen visse

minimumskrav: Enten halvannet års tilleggsutdanning som radiograf, etter den tidligere utdanningsordning, eller nå fire måneders påbygningskurs og praksis. Det har aldri vært forutsetningen at bare helt kortvarige kurs skal være tilstrekkelig.

Sykepleiefaglig bakgrunn er relevant og kompetansegivende for det arbeidet det er tale om her. Sykepleiefaglig utdanning og praksis inngår i radiografutdannelsen; dét viser at dette tillegges betydning. Det er også vist til dokumentasjonen. Røntgensykepleiere har en bredere sykepleiefaglig bakgrunn enn radiografer. Den er relevant og gir en tilleggskompetanse for arbeidet, som etter lønssystemet kan og skal honoreres. Forskjellen i avlønning for radiografer og røntgensykepleiere er således saklig begrunnet.

Forskjellen er ikke i strid med hovedoverenskomstens pkt. 3.6. Den er en del av og i samsvar med overenskomstens lønssystem, som er akseptert. Pkt. 3.6 tar ikke sikte på å endre oppbygningen av lønssystemene og lønnsregulativene, jfr. annet ledd. Bestemmelsen har prinsipielt betydning i tariffperioden, som en slags kodifikasjon av alminnelige ufravikelighetsprinsipper. Når det forhandles om en ny tariffavtale, og den eldre avtale er utløpt, er pkt. 3.6 ikke til hinder for endringer.

Hovedoverenskomsten må sees som en helhet. Det føres forhandlinger samtidig med alle forhandlingssammenslutningene, og KS legger frem det samme, felles og samlede, forslag overfor alle. I en slik situasjon må hver organisasjon se hen til konkurrerende stillingsgrupper; ønsker man lik lønn, er dét et interesstvistsspørsmål. Når avtalen godtas, godtas også de ulikheter som foreligger.

NRF har ved sin inngåelse av hovedoverenskomsten i mai 1988 godtatt den forskjellige avlønning for radiografer og røntgensykepleiere. Forbundet har vedtatt en tariffavtale som har ulike stillingskoder for grupper med ulik faglig bakgrunn. NRF har dessuten medlemmer som er sykepleierutdannet og har tilleggsutdanning og godkjennelse som radiograf. Disse skal etter tariffavtalen lønnes etter kode 7218. Det betyr at den tariffavtalen NRF selv har vedtatt, også omfatter denne koden.

Ved å inngå tariffavtalen pr. 1. mai 1988 har NRF således akseptert den ulike avlønning etter kode 6564 og kode 7218. Da kan ikke fellesbestemmelsenes pkt. 3.6 påberopes for å fravike forskjellen. Under enhver omstendighet er pkt. 3.6 ikke til hinder for den ulike avlønning; det er vist til anførselene ovenfor.

Når det, som her, er saklig grunn for forskjellen, får heller ikke det ulovfestede ufravikelighetsprinsipp anvendelse. Dessuten kan det ikke påberopes når ulikheten er akseptert ved inngåelsen av tariffavtalen.

Kommunenes Sentralforbund har lagt ned denne påstand:

Side 45

«Saksøkte frifinnes.»

Arbeidsretten er kommet til at saksøkerens krav ikke kan føre frem.

Arbeidsretten bemerker innledningsvis at det ikke har vært ført forhandlinger mellom partene om tvisten. Korrespondanse kan ikke tre i stedet for forhandlinger etter arbeidstvistlovens § 18 nr. 2. Forsåvidt kan det vises til ARD 1933 35 (38); bemerkningene der har fortsatt gyldighet. Jfr. også ARD 1988 201 (207). Her har imidlertid NRF to ganger søkt forhandlinger om tvisten, og det kan ikke legges forbundet til last at henvendelsene ble uten resultat. Arbeidstvistlovens § 18 nr. 2 er da ikke til hinder for at saken fremmes.

Når det gjelder sakens realitet, er hovedspørsmålet i tvisten om avlønning av radiografer etter kode 6564 er i strid med NRFs egen tariff avtale med KS.

Arbeidsretten vil her først bemerke: Etter forklaringen fra forbundets partsrepresentant er det på det rene at NRF også har medlemmer som er sykepleierutdannet, og som har offentlig godkjennelse som radiograf i kraft av tilleggsutdanning. Slike arbeidstagerer lønnes etter hovedoverenskomsten som røntgensykepleiere. Retten peker videre på at det var vel kjent for NRF ved inngåelsen av tariffavtalen at røntgensykepleiere avlønnes etter stillingskode 7218, og at det ikke var skjedd noen endring på dette punkt ved tariffrevisjonen i 1988. Stillingskode 7218 ville da få anvendelse også for medlemmer av NRF. Forbundets egen tariffavtale må forsåvidt omfatte også denne stillingskoden, og ikke bare de rene radiografkoder. Omfanget ellers av NRFs tariffavtale i forhold til andre organisasjoners tariffavtaleforhold med KS finner retten ikke grunn til å gå inn på. Arbeidsretten bemerker bare at

problemstillingen i denne saken er en annen enn den som forelå i ARD 1986 71.

Den saksøkte har anført at NRF ved å inngå hovedoverenskomsten, er avskåret fra å gjøre gjeldende at dens bestemmelser om ulik avlønning av røntgensykepleiere i forhold til radiografer er tariffstridige. Arbeidsretten er etter omstendighetene kommet til at KS må gis medhold i dette.

NRF befant seg riktignok i 1988 i en vanskelig situasjon, som kunne gi grunnlag for tvil. Forbundet var ikke på forhånd part i hovedoverenskomsten, og kunne derfor ikke selv tidligere få prøvet spørsmålet om tariffstrid. Det kunne utvilsomt også ha oppstått vanskeligheter for inngåelsen av tariffavtale hvis forbundet da hadde reist spørsmålet. Arbeidsretten finner likevel ikke at dette kan være avgjørende.

Det NRF i realiteten gjør gjeldende, er at forbundet ikke er bundet av visse bestemmelser i hovedoverenskomsten slik forbundet selv har inngått den. NRF var, slik retten allerede har pekt på, vel kjent med at hovedoverenskomsten fastsatte ulik avlønning for radiografer og røntgensykepleiere. Forbundet var likeledes vel kjent med at spørsmålet om dette var i strid med pkt. 3.6 var reist som et rettsvist spørsmål tidligere, men at spørsmålet ikke var blitt forfulgt på dette grunnlag etter rettsforliket i 1986. Etter det som er kommet frem i saken, tok

Side 46

NRF heller ikke spørsmålet om lik lønn opp på dette grunnlag i 1988. Retten bemerker her at inntektsreguleringsloven ikke ville vært til hinder for en endring, dersom ulikheten kunne anses tariffstridig; jfr. lovens § 2 nr. 6. Derimot tok NRF opp den ulike avlønningen som et interesselvstvist spørsmål. Etter det som er forklart, ble dette gjort i forhandlingsmøtet 18. mai da tariffavtalen ble inngått. Fra KS' side ble det da sagt at det ikke kunne gjøres noe så lenge inntektsreguleringsloven gjaldt, og at spørsmålet måtte tas opp ved en senere revisjon.

Når NRF da, uten å ta noe forbehold, inngikk tariffavtalen med dens ulike avlønningsbestemmelser, kan forbundet ikke nå vinne frem med at disse er i strid med den tariffavtalen de er en del av. Tariffrettslig må NRF anses å ha godtatt hovedoverenskomsten slik forbundet selv har inngått den, med reglene om ulik avlønning.

Retten legger til at den heller ikke finner at NRFs anførsler om ufravikelighet ville kunne føre frem her. Om anførslene knyttet til forståelsen av pkt. 3.6 isolert sett kunne gjøre det, er tvilsomt. Etter det syn Arbeidsretten har på saken, er det imidlertid ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette.

Arbeidsretten er således kommet til at KS må gis medhold i sin påstand om frifinnelse. Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

Kommunenes Sentralforbund frifinnes.